

ทุเรียนเวียดนามกว่า 70% ไม่มี “รหัสแปลงปลูก” ถูกจีนจัดให้อยู่ใน “กลุ่มสินค้าความเสี่ยงสูง” กดดันให้ยกระดับอุตสาหกรรมทั้งระบบ

เมื่อไม่นานมานี้ กระทรวงความมั่นคงสาธารณะของเวียดนาม โดยกองสอบสวนอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้ยื่นฟ้องบุคคล จำนวน 17 ราย ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายในขั้นตอนการส่งออกทุเรียน เหตุการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงช่องโหว่ในระบบการกำกับดูแลของอุตสาหกรรมทุเรียนที่มีมูลค่ามหาศาล หลายพันล้านดอลลาร์ สมาคมทุเรียนจังหวัดดักลัก (Đắk Lắk) ซึ่งเป็นแหล่งผลิตทุเรียนที่สำคัญที่สุดของประเทศ ได้ออกมาเรียกร้องให้มีการฟื้นฟูระเบียบของอุตสาหกรรมทุเรียน เพื่อสร้างระบบที่มีความยั่งยืนและโปร่งใสในระยะยาว

ตามรายงานของหนังสือพิมพ์ Tien Phong การสอบสวนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับข้อหาหลายประการ ได้แก่ การให้สินบน รับสินบน เป็นนายหน้าสินบน การละเมิดกฎหมายบัญชีอย่างร้ายแรง จนก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง และการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ผู้ต้องหาทั้งหมด 17 ราย ซึ่งรวมถึงสมาชิกของสมาคมทุเรียนจังหวัดดักลัก 2 ราย ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ทั้งนี้ ข้อมูลจากศุลกากรเวียดนาม ระบุว่า ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2568 เวียดนามส่งออกทุเรียนมูลค่ารวมเกือบ 2.77 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าทั้งปีจะมีมูลค่าการส่งออกสูงสุดที่ 3.4 - 3.5 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งถือเป็นระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ โดยจังหวัดดักลักมีพื้นที่ปลูกทุเรียนกว่า 45,000 เฮกตาร์ (ราว 281,000 ไร่) ในจำนวนนี้กว่า 26,000 เฮกตาร์ให้ผลผลิตแล้ว และคาดว่าในปี 2568 จะมีผลผลิตรวมประมาณ 390,000 ตัน เพิ่มขึ้นราว 30,000 ตันจากปีก่อนหน้า

นายเล อิง จง (Lê Anh Trung) ประธานสมาคมทุเรียนจังหวัดดักลัก ให้ความเห็นว่ากรณีนี้อ่อนวณนี้เผยให้เห็นจุดอ่อนทางกฎหมายและระบบกำกับดูแลของอุตสาหกรรมทุเรียนเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับรหัสแปลงปลูกและระบบภาษีปัจจุบัน ปัจจุบันเวียดนามยังไม่มีมาตรฐานอุตสาหกรรมทุเรียนในระดับชาติ แม้จะได้รับการยกเว้นภาษีส่งออก 0% แต่บริษัทส่งออกไม่สามารถซื้อผลผลิตจากเกษตรกรโดยตรงได้ ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เช่น สหกรณ์หรือบริษัทเอกชน ซึ่งต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือภาษินิติบุคคล ทั้งที่ตามหลักควรได้รับการยกเว้นภาษี เพราะเป็นการจัดซื้อเพื่อการส่งออกโดยตรง ทำให้เกิดต้นทุนที่ไม่จำเป็นและเพิ่มแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงกฎหมาย

ยิ่งไปกว่านั้น ทุเรียนที่ส่งออกไปจีนจะต้องมาจากพื้นที่ปลูกที่ได้รับ “รหัสแปลงปลูก (Plantation Code)” ที่จีนให้การรับรองอย่างถูกต้อง แต่ในทางปฏิบัติ เวียดนามมีพื้นที่ที่ได้รับรหัสดังกล่าวเพียง 25% ของผลผลิตทั้งหมด กล่าวคือ หากเวียดนามส่งออกทุเรียน 1 ล้านตัน จะมีเพียง 300,000 ตันเท่านั้นที่มาจากแปลงที่มีรหัสครบถ้วน ส่วนอีกกว่า 700,000 ตันไม่มีเอกสารรับรอง ทำให้ผู้ประกอบการบางรายต้องปลอมแปลงเอกสาร หรือนำรหัสของแปลงที่ได้รับอนุญาตมาใช้ซ้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณที่ได้รับอนุญาต เช่น จาก 20 ตัน เป็น 40 ตัน เพื่อครอบคลุมสินค้าที่ไม่มีรหัสแปลงปลูก การกระทำลักษณะนี้ส่งผลให้ห่วงโซ่อุปทานทั้งระบบขาดการควบคุมที่ชัดเจนและทำลายความน่าเชื่อถือของสินค้าทุเรียนเวียดนามในตลาดต่างประเทศ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทางจีนได้ประกาศจัดให้ทุเรียนเวียดนามอยู่ในกลุ่มสินค้าความเสี่ยงสูง (Red Channel) ซึ่งหมายถึงสินค้าที่ต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพและระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) อย่างเข้มงวดก่อนนำเข้า สถานการณ์นี้สร้างแรงกดดันอย่างมากต่อผู้ส่งออกเวียดนาม และผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมต้องปรับระบบจากการจัดการตามฤดูกาล ไปสู่การบริหารบนพื้นฐานมาตรฐานข้อมูลและแบรนด์ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนในตลาดจีนและตลาดพรีเมียมระดับสูง

เพื่อตอบสนองต่อปัญหานี้ สมาคมทุเรียนจังหวัดดักลักได้เสนอให้รัฐบาลจังหวัดจัดตั้งแผนช่องทางสีเขียว (Green Channel Plan 2025 - 2026) โดยให้สมาคมเป็นหน่วยประสานหลัก พร้อมกำหนดกลไกความร่วมมือ 5 ฝ่าย ได้แก่ รัฐบาลจังหวัด กรมเกษตรและพัฒนาชนบท กองป้องกันพืช สมาคมทุเรียน และภาคเอกชน/สหกรณ์ เพื่อร่วมกันควบคุมคุณภาพการผลิต จัดทำระบบตรวจสอบและเผยแพร่รายชื่อสีเขียว (Green List) และรายชื่อเตือนภัยภายใน (Warning List) ทุกไตรมาส อีกทั้งให้จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมคุณภาพในทุกหมู่บ้านปลูกทุเรียน เพื่อดูแลกระบวนการผลิต เก็บตัวอย่าง ตรวจสอบคุณภาพ บันทึกข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ และจัดการเหตุฉุกเฉินอย่างรวดเร็ว

สมาคมยังเสนอให้รัฐบาลจังหวัดสนับสนุนการยื่นขอสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication - GI) สำหรับแบรนด์ทุเรียนด็กลัก ทั้งในประเทศและตลาดจีน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ทางภูมิภาค พร้อมทั้งจัดทำมาตรฐานอุตสาหกรรมทุเรียนด็กลัก ที่ผสมผสานมาตรฐานของเวียดนามและมาตรฐานสากล เพื่อยกระดับคุณภาพและความน่าเชื่อถือในตลาดโลก

นอกจากนี้ สมาคมยังชี้ให้เห็นว่าปัญหาภาษีถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่กระทบต่อห่วงโซ่คุณค่าทั้งระบบ จึงเสนอให้รัฐบาลจังหวัดยื่นเรื่องต่อกระทรวงการคลังและกรมสรรพากรกลาง เพื่อออกแนวทางการยกเว้นภาษี 0% สำหรับสินค้าที่มีรหัสแปลงปลูกครบถ้วน และตั้งเป้าให้ภายในสิ้นปี 2569 รัฐบาลจังหวัดต้องเพิ่มอัตราการครอบคลุมของรหัสแปลงปลูกให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของผลผลิตทั้งหมด พร้อมจัดทำระบบตรวจสอบปริมาณผลผลิตที่โปร่งใสเพื่อป้องกันการปลอมแปลงเอกสารและการกระทำผิดของภาคธุรกิจ

ในด้านการตรวจสอบคุณภาพ ปัจจุบันจังหวัดด็กลักมีศูนย์ตรวจสอบคุณภาพเพียงแห่งเดียว ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดตั้งภายใต้การกำกับของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนห้องปฏิบัติการอื่นๆ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ เช่น ฮานอย เกิ่นเทอ ดานัง โฮจิมินห์ และไฮฟอง ทำให้บริษัทในพื้นที่ต้องส่งตัวอย่างไปตรวจในเมืองเหล่านั้น ซึ่งส่วนมากสามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้เพียงบางรายการ เช่น แคลเซียม หรือสีเหลืองอัลคาไลน์ (BY2) มีเพียงสองแห่งเท่านั้น คือ NhoNho และ Retaq ที่สามารถตรวจวิเคราะห์ได้ครบตามข้อกำหนดของจีน

นายเล อิง จง กล่าวทิ้งท้ายว่า การยกระดับอุตสาหกรรมทุเรียนเวียดนามให้เป็นระบบ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานท้องถิ่นและเกษตรกร ต้องร่วมกันผลิตตามมาตรฐาน สร้างระบบควบคุมคุณภาพทั้งห่วงโซ่ และติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด พร้อมกล่าวอย่างชัดเจนว่า “รัฐบาลท้องถิ่นต้องมีบทบาทในการจัดระเบียบอุตสาหกรรมใหม่ มิฉะนั้น ก็ไม่มีทางอื่นอีกแล้ว”

*****

แปลและเรียบเรียงโดย สปช.ปักกิ่ง

แหล่งที่มา <https://mp.weixin.qq.com/s/TFFkJ8FM29DsJVYExGGAw>

Visit Now:
WWW.OPSMOAC.GO.TH/BEIJING, WWW.FACEBOOK.COM/MOAC.BEIJING

Office of Agricultural Affairs Royal Thai Embassy, Beijing